

AKTI KOJE DONOSE TIJELA STVORENA MEĐUNARODNIM SPORAZUMIMA

Samo izvorni tekstovi UN/ECE-a imaju pravni učinak prema međunarodnom javnom pravu. Status i dan stupanja na snagu ovog Pravilnika potrebno je provjeriti u posljednjem izdanju UN/ECE-ova dokumenta TRANS/WP.29/343, koji je dostupan na internetskoj stranici:

<http://www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29fdocsts.html>.

Pravilnik br. 60 Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu (UN/ECE) – Jedinstvene odredbe o homologaciji motocikala s dva kotača i mopeda s obzirom na vozačeve komande, uključujući označivanje komandi, kontrolnih lampica i pokazivača

Obuhvaća sav važeći tekst do:

Dopune 4. seriji izmjena 00 – datum stupanja na snagu: 3. studenoga 2013.

SADRŽAJ

PRAVILNIK

1. Područje primjene
2. Definicije
3. Zahtjev za homologaciju
4. Odobrenje
5. Zahtjevi
6. Izmjene tipa vozila
7. Sukladnost proizvodnje
8. Kazne za nesukladnost proizvodnje
9. Konačna obustava proizvodnje
10. Nazivi i adrese tehničkih servisa nadležnih za provedbu homologacijskih ispitivanja i tijela za homologaciju tipa

PRILOZI

1. Izjava
2. Izgledi homologacijskih oznaka

1. PODRUČJE PRIMJENE

Ovaj se Pravilnik primjenjuje na vozila kategorija L₁ i L₃ ⁽¹⁾ s obzirom na vozačeve komande.

Ovim Pravilnikom određuju se zahtjevi u pogledu položaja, raspoznavanja, osvjetljivanja i rada komandi, kontrolnih lampica i pokazivača na mopedima i motociklima.

2. DEFINICIJE

Za potrebe ovog Pravilnika primjenjuju se sljedeće definicije:

- 2.1. „homologacija vozila” znači homologacija tipa vozila u odnosu na vozačeve komande, ako su takve komande ugrađene, i na njihovo raspoznavanje;

⁽¹⁾ Kako je određeno u pročišćenom tekstu Rezolucije o konstrukciji vozila (R.E.3), (TRANS/WP.29/78/Rev.2, stav. 2. – www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29resolutions.html).

- 2.2. „tip vozila” znači kategorija motornih vozila koja se ne razlikuju u odnosu na rasporede koji mogu utjecati na funkciju ili položaj vozačevih komandi;
- 2.3. „vozilo” znači motocikl na dva kotača ili moped na dva kotača kako je određen stavkom 2.1.1. ili 2.1.3. pročišćenog teksta Rezolucije o konstrukciji vozila (R.E.3) ⁽¹⁾;
- 2.4. „komanda” znači dio vozila ili uređaj koji pokreće vozač i koji mijenja stanje ili funkcioniranje vozila ili bilo kojeg njegova dijela;
- 2.5. „uređaj” znači sastavni dio ili sklop sastavnih dijelova koji se upotrebljava za obavljanje najmanje jedne funkcije;
- 2.6. „upravljač” znači bilo koji dio šipke ili šipki povezanih s glavom vilice (glavom upravljača) kojim se upravlja vozilom;
- 2.7. „upravljač: desna strana” znači bilo koji dio upravljača koji, kada je okrenut u smjeru kretanja prema naprijed, leži s desne strane uzdužne središnje ravnine vozila;
- 2.8. „upravljač: lijeva strana” znači bilo koji dio upravljača koji, kada je okrenut u smjeru kretanja prema naprijed, leži s lijeve strane uzdužne središnje ravnine vozila;
- 2.9. „upravljač: naprijed” znači bilo koji dio upravljača koji se nalazi na dijelu najudaljenijem od vozača koji sjedi u položaju vožnje;
- 2.10. „ručke” znači onaj dio upravljača, najdalji od središta, za koji vozač drži upravljač;
- 2.11. „rotirajuće ručke” znači ručke koje djeluju na neki funkcionalni mehanizam vozila i koje slobodno rotiraju oko upravljača kada ih vozač okreće;
- 2.12. „okvir” znači bilo koji dio okvira, šasije ili postolja vozila na koji je priključen motor i/ili mehanizam prijenosa i/ili sam motor i mehanizam prijenosa;
- 2.13. „okvir: lijeva strana” znači bilo koji dio okvira koji, kada je okrenut u smjeru kretanja prema naprijed, leži na lijevoj strani uzdužne središnje ravnine vozila;
- 2.14. „okvir: desna strana” znači bilo koji dio okvira koji, kada je okrenut u smjeru kretanja prema naprijed, leži na desnoj strani uzdužne središnje ravnine vozila;
- 2.15. „poluga” znači svaki uređaj koji se sastoji od ruke koja se okreće na uporištu i pokreće neki funkcionalni mehanizam vozila;
- 2.16. „ručna poluga” znači poluga kojom vozač upravlja rukom;
- Napomena:* Ako nije drukčije navedeno, ručnom se polugom upravlja kompresijom (odnosno pokretom vrha poluge prema osloncu), npr. kako bi se aktivirao mehanizam kočenja ili deaktivirao mehanizam kvačila;
- 2.17. „nožna poluga” znači poluga koja se pokreće kontaktom vozačeva stopala i oslonca izbočenog na kraju poluge;
- 2.18. „pedala” znači poluga koja se pokreće kontaktom vozačeva stopala i papučice na poluzi postavljene tako da omogućuje pritisak na ruku poluge;
- Napomena:* Ako nije drukčije navedeno, pedalom se upravlja pritiskom, npr. kako bi se aktivirao mehanizam kočenja;
- 2.19. „pogonske pedale” znači uređaji povezani s nekim oblikom prijenosa koji se mogu upotrebljavati za pokretanje mopeda;

⁽¹⁾ Kako je određeno u pročišćenom tekstu Rezolucije o konstrukciji vozila (R.E.3), (TRANS/WP.29/78/Rev.2, stav. 2. – www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29resolutions.html).

- 2.20. „klackalica” znači poluga s osovinom u središtu ili blizu svojeg središta i s papučicom ili osloncem na svakom kraju koja se pokreće kontaktom vozačeva stopala i navedene papučice ili oslonca;
- 2.21. „u smjeru kazaljke na satu” znači smjer vrtnje oko osi promatranog dijela, slijedeći pokret kazaljke na satu gledano s gornje ili vanjske strane promatranog dijela;
- 2.22. „suprotno od smjera kazaljke na satu” ima suprotno značenje od „u smjeru kazaljke na satu”;
- 2.23. „kombinirane kočnice” znače sustav djelovanja (hidraulički, mehanički ili oboje) kojim se jednom komandom barem djelomično aktiviraju i prednje i stražnje kočnice;
- 2.24. „pokazivač” znači uređaj koji daje informacije o funkcioniranju ili stanju sustava ili dijela sustava (npr. o razini tekućine);
- 2.25. „kontrolna lampica” znači optički signal koji pokazuje pokretanje vozila, ispravno ili neispravno funkcioniranje ili stanje, ili nemogućnost rada;
- 2.26. „simbol” znači grafički prikaz na temelju kojega se prepoznaje komanda, kontrolna lampica ili pokazivač;
- 2.27. „uređaj za optičku signalizaciju” znači glavno svjetlo čijim se snopom može bljeskati kako bi se vozilima iz suprotnog smjera ili vozilima koja se nalaze ispred signaliziralo npr. da se vozilo priprema za pretjecanje sporijeg vozila;
- 2.28. „susjedni”, u odnosu na simbol koji označuje komandu, kontrolnu lampicu ili pokazivač, znači da je simbol u neposrednoj blizini komande, kontrolne lampice ili pokazivača te da između simbola i komande, kontrolne lampice ili pokazivača koji taj simbol označuje nema druge komande, kontrolne lampice, pokazivača, simbola raspoznavanja ili izvora svjetlosti;
- 2.29. „zajednički prostor” znači prostor na kojem može biti prikazano više od jedne kontrolne lampice, pokazivača, simbola raspoznavanja ili druge poruke, ali ne istodobno.
3. ZAHTJEV ZA HOMOLOGACIJU
- 3.1. Zahtjev za homologaciju tipa vozila s obzirom na vozačeve komande podnosi proizvođač vozila ili njegov ovlašteni zastupnik.
- 3.2. Zahtjevu se prilažu sljedeći dokumenti u tri primjerka, uz navođenje sljedećih pojedinosti:
- 3.2.1. crteži, u odgovarajućem mjerilu i s dovoljno pojedinosti dijelova vozila na koje se odnose zahtjevi iz ovog Pravilnika te, prema potrebi, samog vozila.
- 3.3. Vozilo koje predstavlja tip vozila za koje se traži homologacija šalje se u tehničku službu nadležnu za provedbu homologacijskih ispitivanja za provjere iz stavka 5. ovog Pravilnika.
4. HOMOLOGACIJA
- 4.1. Ako tip vozila za koji se traži homologacija u skladu s ovim Pravilnikom ispunjava zahtjeve iz stavaka 5. i 6., izdaje se homologacija za navedeni tip vozila.
- 4.2. Svakom se homologiranom tipu dodjeljuje homologacijski broj. Njegove prve dvije znamenke (trenutačno 00 za ovaj Pravilnik u njegovu izvornom obliku) označuju seriju izmjena koja uključuje najnovije bitne tehničke izmjene ovog Pravilnika u trenutku izdavanja homologacije. Ista ugovorna stranka ne može dodijeliti isti homologacijski broj drugom tipu vozila.
- 4.3. Obavijest o odobrenju ili odbijanju homologacije tipa vozila u skladu s ovim Pravilnikom upućuje se strankama Sporazuma koje primjenjuju ovaj Pravilnik na obrascu u skladu s predloškom iz Priloga 1. ovom Pravilniku s crtežima i/ili grafičkim prikazima i crtežima koje je podnositelj zahtjeva za homologaciju dostavio, u formatu koji ne prelazi A4 (210 × 297 mm) ili presavijenima na veličinu tog formata i u odgovarajućem mjerilu.

- 4.4. Na svako vozilo koje odgovara tipu koji je homologiran u skladu s ovim Pravilnikom na vidljivom i lako dostupnom mjestu koje je navedeno u izjavi o homologaciji mora se postaviti međunarodna homologacijska oznaka koja se sastoji od:
- 4.4.1. kruga oko slova „E” iza kojeg slijedi razlikovni broj zemlje koja je izdala homologaciju ⁽¹⁾;
- 4.4.2. broja ovog Pravilnika, nakon kojeg slijedi slovo „R”, spojnica i homologacijski broj s desne strane kruga propisanog u stavku 4.4.1.
- 4.5. Ako je vozilo u skladu s homologiranim tipom vozila, prema najmanje jednom Pravilniku priloženom Sporazumu, u državi koja je izdala homologaciju prema ovom Pravilniku, znak propisan u stavku 4.4.1. ne ponavlja se, već se u tom slučaju Pravilnik, homologacijski brojevi i dodatni simboli iz svih Pravilnika prema kojima je izdana homologacija u državi koja je izdala homologaciju prema ovom Pravilniku navode u okomitim stupcima desno od simbola propisanog u stavku 4.4.1.
- 4.6. Homologacijska oznaka jasno je čitljiva i neizbrisiva.
- 4.7. Homologacijska oznaka lako je dostupna.
- 4.8. U Prilogu 2. ovom Pravilniku prikazani su primjeri izgleda homologacijskih oznaka.

5. ZAHTJEVI

5.1. Općenito

Vozilo opremljeno komandom, kontrolnom lampicom ili pokazivačem navedenim u tablici 1. ispunjava zahtjeve ovog Pravilnika u pogledu položaja, raspoznavanja, rada, osvjetljavanja i boje navedene komande, kontrolne lampice ili pokazivača.

Za funkcije za koje u tablici 1. nije naveden simbol proizvođač može upotrebljavati simbol u skladu s odgovarajućim normama. Tamo gdje simbol nije dostupan, proizvođač može upotrebljavati simbol prema vlastitoj zamisli. Takav se simbol ne može zamijeniti simbolima iz tablice 1.

5.2. Položaj

- 5.2.1. Komande navedene u tablici 1. smještaju se tako da budu nadohvat ruke i da njima može upravljati vozač koji sjedi u položaju za vožnju. Komande za „ručni čok” i „ventil za ručno zatvaranje spremnika goriva” smještene su tako da vozaču budu nadohvat ruke i da on njima može rukovati kad sjedi.
- 5.2.2. Kontrolne lampice i pokazivači navedeni u tablici 1. i njihovi simboli raspoznavanja smješteni su tako da budu vidljivi vozaču kad sjedi u položaju za vožnju i tijekom vožnje noću i danju. Kontrolne lampice, pokazivači i njihovi simboli raspoznavanja ne moraju biti vidljivi kad su isključeni.
- 5.2.3. Simboli raspoznavanja komandi, kontrolnih lampica i pokazivača smještaju se na komande, kontrolne lampice ili pokazivače ili neposredno uz njih, osim u slučaju opisanom u stavku 5.2.5. u nastavku.
- 5.2.4. Komande za uključenje svjetlosne signalizacije opasnosti, kratkog i dugog svjetlosnog snopa, pokazivača smjera, dodatnog zaustavljanja motora, uređaja za zvučnu signalizaciju, kočnica i spojke moraju biti dostupne vozaču kao glavna funkcija odgovarajuće komande kojom se vozač može koristiti ne mičući ruke s ručki upravljača.
- 5.2.5. Stavak 5.2.3. ne primjenjuje se na višefunkcijske komande ako je komanda povezana s višefunkcijskim ekranom koji je:
- 5.2.5.1. vidljiv vozaču; i

⁽¹⁾ Razlikovni brojevi ugovornih stranaka Sporazuma iz 1958. nalaze se u Prilogu 3. pročišćenom tekstu Rezolucije o konstrukciji vozila (R.E.3), dokument TRANS/WP.29/78/Rev.2/Izmjen.3.

- 5.2.5.2. kojim se identificira komanda s kojom je povezan; i
- 5.2.5.3. kojim se identificiraju svi sustavi vozila kojima se može upravljati višefunkcijskom komandom. Podfunkcije tih sustava ne moraju biti prikazane u prvom sloju višefunkcijskog ekrana; i
- 5.2.5.4. ne prikazuje kontrolne lampice navedene u tablici 1.
- 5.3. Raspoznavanje
- 5.3.1. Svaka komanda, kontrolna lampica i pokazivač navedeni u tablici 1. identificiraju se odgovarajućim simbolom.
- 5.3.2. Proizvođač može, prema vlastitu izboru, u sprezi s bilo kojim simbolom, riječi ili kraticom navedenima u tablici 1. upotrebljavati dopunske simbole, riječi ili kratice.
- 5.3.3. Svaki dodatni ili dopunski simbol, riječ ili kratica koje upotrebljava proizvođač ne može se zamijeniti simbolom navedenim u ovom Pravilniku.
- 5.3.4. Ako su komanda, pokazivač ili kontrolna lampica iste funkcije kombinirani, jedan se simbol može upotrebljavati za identifikaciju te kombinacije.
- 5.3.5. Svi simboli raspoznavanja za kontrolne lampice, pokazivače i komande na upravljaču ili upravljačkoj ploči smješteni su tako da iz vozačeve perspektive izgledaju okomiti, osim simbola za komandu uređaja za zvučnu signalizaciju. Za rotacijske komande koje imaju položaj „isključeno” taj se zahtjev primjenjuje na komandu u položaju „isključeno”.
- 5.3.6. Svaka komanda ugrađena na vozilo kojom se upravlja funkcijom sustava u neprekinutom rasponu ima navedene oznake granica raspona namještanja.
- 5.4. Osvjetljivanje
- 5.4.1. Komande, pokazivači i njihovi odgovarajući simboli raspoznavanja mogu, prema izboru proizvođača, biti osvijetljeni.
- 5.4.2. Kontrolna lampica emitira svjetlost kad se dogodi kvar ili stanje vozila koje je predviđena signalizirati. Kontrolna lampica ne emitira svjetlost ni u jednom drugom slučaju, osim za vrijeme provjere žarulje.
- 5.5. Boja
- 5.5.1. Kontrolne lampice emitiraju svjetlost boje navedene u tablici 1.
- 5.5.2. Proizvođač može odabrati boju kontrolne lampice koja nije navedena u tablici 1. u skladu sa stavkom 5.5.3. u nastavku. Odabrana boja ne zaklanja ili ometa raspoznavanje kontrolnih lampica, komandi ili pokazivača navedenih u tablici 1.
- 5.5.3. Boje su preporučene u skladu sa sljedećim značenjima:
- 5.5.3.1. crvena: opasnost za osobe ili vrlo ozbiljno oštećenje opreme dogodit će se uskoro ili svakog trenutka;
- 5.5.3.2. jantarna (žuta): oprez, izvan normalnih granica rada, kvar sustava vozila, moguće oštećenje vozila ili drugo stanje koje dugoročno može uzrokovati opasnost;
- 5.5.3.3. zelena: sigurno, normalno radno stanje (osim ako se tablicom 1. zahtijevaju plava ili jantarna).

- 5.5.4. Svaki simbol za raspoznavanje kontrolne lampice, komande ili pokazivača boje je koja se jasno ističe u odnosu na pozadinu.
- 5.5.5. Ispunjeni dio bilo kojeg simbola može se zamijeniti njegovim obrisom, a obris bilo kojeg simbola može se ispuniti.
- 5.6. Zajednički prostor za prikaz većeg broja obavijesti
- Zajednički prostor može se upotrebljavati za prikaz informacija iz bilo kojeg izvora, u skladu sa sljedećim zahtjevima:
- 5.6.1. Kontrolne lampice i pokazivači prikazani u zajedničkom prostoru ispunjavaju zahtjeve iz stavaka 5.3, 5.4. i 5.5. te zasvijetle na početku stanja za čiju su identifikaciju namijenjeni.
- 5.6.2. Kontrolne lampice i pokazivači navedeni u tablici 1. te prikazani u zajedničkom prostoru zasvijetle na početku svakog uzročnog stanja.
- 5.6.3. Osim kako je predviđeno stavcima 5.6.4., 5.6.5. i 5.6.6. u nastavku, ako postoji uvjet za uključenje dviju ili više kontrolnih lampica, informacije se:
- (a) automatski ponavljaju u nizu; ili
- (b) vidljivo naznačuju, a vozač ih može izabrati za gledanje dok sjedi u položaju za vožnju.
- 5.6.4. Kontrolne lampice za kvar sustava kočenja, glavnog svjetla za dugi svjetlosni snop i pokazivača smjera ne prikazuju se u istom zajedničkom prostoru.
- 5.6.5. Ako postoji uvjet za uključenje kontrolnih lampica kvara sustava kočenja, glavnog svjetla za dugi svjetlosni snop i pokazivača smjera koje se prikazuju s drugim kontrolnim lampicama u zajedničkom prostoru, te lampice imaju prednost nad svim ostalim u zajedničkom prostoru.
- 5.6.6. Nastupe li uvjeti za njihovo uključenje, informacije prikazane u zajedničkom prostoru mogu se isključiti automatski ili ih može isključiti vozač, osim kontrolnih lampica za kvar sustava kočenja, dugo prednje svjetlo, pokazivače smjera i onih za koje je tablicom 1. predviđena crvena boja.
6. IZMJENE TIPA VOZILA
- 6.1. O svakoj promjeni tipa vozila obavješćuje se homologacijsko tijelo koje je odobrilo homologaciju tipa vozila. Homologacijsko tijelo može:
- 6.1.1. smatrati kako nije vjerojatno da izmjene imaju bitno nepovoljan učinak i kako, u tom slučaju, vozilo i dalje ispunjava zahtjeve; ili
- 6.1.2. od tehničke službe nadležne za provođenje ispitivanja zahtijevati dodatno izvješće o ispitivanju.
- 6.2. Potvrđivanje ili odbijanje homologacije s navedenim preinakama dostavlja se strankama Sporazuma koje primjenjuju ovaj Pravilnik u skladu s postupkom koji je određen u stavku 4.3.
7. SUKLADNOST PROIZVODNJE
- 7.1. Svako vozilo koje nosi homologacijsku oznaku u skladu s odredbama ovog Pravilnika mora biti u skladu s homologiranim tipom vozila, osobito u pogledu vozačevih komandi.
- 7.2. Kako bi se izvršila provjera sukladnosti u skladu sa stavkom 7.1., mora se provesti dovoljan broj ispitivanja na serijski proizvedenim vozilima koja imaju homologacijsku oznaku u skladu s ovim Pravilnikom, odabranima metodom slučajnog uzorka.

8. KAZNE ZA NESUKLADNOST PROIZVODNJE

- 8.1. Homologacija izdana s obzirom na tip vozila u skladu s ovim Pravilnikom može se povući ako zahtjevi iz stavka 7.1. nisu ispunjeni ili ako odabrano vozilo ili odabrana vozila nisu zadovoljila na ispitivanju propisanom u stavku 7.2.
- 8.2. Ako ugovorna stranka Sporazuma koja primjenjuje ovaj Pravilnik povuče homologaciju koju je prethodno odobrila, ona o tome odmah obavještuje druge ugovorne stranke koje primjenjuju ovaj Pravilnik preslikom homologacijskog obrasca na čijem se kraju nalazi velikim slovima napisana, potpisana i datirana napomena „HOMOLOGACIJA POVUČENA”.

9. KONAČNA OBUSTAVA PROIZVODNJE

Ako nositelj homologacije potpuno prestane proizvoditi tip vozila homologiran u skladu s ovim Pravilnikom, o tome obavještuje homologacijsko tijelo koje je odobrilo homologaciju. Po primitku obavijesti služba o tome obavještuje ostale stranke Sporazuma koje primjenjuju ovaj Pravilnik preslikom homologacijskog obrasca na čijem se kraju nalazi velikim slovima napisana, datirana i potpisana napomena „PROIZVODNJA OBUSTAVLJENA”.

10. NAZIVI I ADRESE TEHNIČKIH SERVISA NADLEŽNIH ZA PROVEDBU ISPITIVANJA U SVRHU HOMOLOGACIJE I TIJELA ZA HOMOLOGACIJU TIPA

Stranke Sporazuma koje primjenjuju ovaj Pravilnik dostavljaju Tajništvu Ujedinjenih naroda nazive i adrese tehničkih službi nadležnih za provođenje homologacijskih ispitivanja te homologacijskih tijela koja dodjeljuju homologaciju i kojima se šalju obrasci izdani u drugim zemljama kojima se potvrđuje homologacija ili odbijanje ili povlačenje homologacije.

Tablica 1.

Simboli kojima se označuju komande, kontrolne lampice ili pokazivači

Br.	Stavka	Simbol	Funkcija	Mjesto	Boja	Definicija	Rad
1	Komanda dodatnog zaustavljanja motora (OFF)		Komanda	Smještena na upravljaču: desna strana			Vozilo može biti opremljeno prekidom električnog napajanja motora (dodatno zaustavljanje motora) kao načinom zaustavljanja motora koji je alternativan glavnoj sklopki ili upravljaču dekompresijskog ventila.
2	Komanda dodatnog zaustavljanja motora (RUN)						
3	Sklopka za paljenje		Komanda			Uređaj koji omogućuje rad motora, a može omogućivati i rad drugih električnih sustava vozila.	U slučaju rotacijske sklopke pokret je u smjeru kazaljke na satu od položaja paljenja „off“ do položaja „on“.
4	Elektropokretač		Komanda				
5	Ručni čok		Komanda	Komanda ne mora biti vidljiva iz vozačeva položaja			
			Kontrolna lampica		Jantarna		
6	Prazan hod (odabir mjenjača)		Kontrolna lampica		Zelena		Kontrolna lampica svijetli kad je mjenjač u položaju praznog hoda.

Br.	Stavka	Simbol	Funkcija	Mjesto	Boja	Definicija	Rad
7	Ventil za ručno zatvaranje spremnika goriva (OFF)		Komanda	Komanda ne mora biti vidljiva iz vozačeva položaja			Komanda ima odvojene pozitivne položaje za „OFF”, „ON” i „RESERVE” (kada postoji rezervna zaliha goriva).
8	Ventil za ručno zatvaranje spremnika goriva (ON)						Komanda je u položaju „ON” kada je okrenuta u smjeru dotoka goriva od spremnika goriva prema motoru: u položaju „OFF” kad je okrenuta u smjeru okomitom na smjer dotoka goriva i u položaju „RESERVE” (ako je primjenjivo) kad je okrenuta u suprotnom smjeru u odnosu na dotok goriva.
9	Ventil za ručno zatvaranje spremnika goriva (RES)						U slučaju sustava u kojem se dotok goriva prekida kad se motor ugasi i ako je vozilo opremljeno komandom, simboli i položaji komande jednaki su onima za komandu ručnog zatvaranja spremnika goriva.
10	Brzinomjer		Pokazivač				Ekran se osvjetljava svaki put kad je uključeno pozicijsko svjetlo (ako postoji) ili glavno svjetlo.
11	Uređaj za zvučnu signalizaciju (sirena)		Komanda	Na upravljaču: lijeva strana na vozilima s mjenjačem kojim se rukuje neovisno o ručnoj spojci ili na vozilima bez mjenjača. Kao druga mogućnost, na upravljaču: desna strana na vozilima s mjenjačem na upravljaču: lijeva strana i rukovanje s ručnom spojkom.			Pritisnuti za uključenje.

Br.	Stavka	Simbol	Funkcija	Mjesto	Boja	Definicija	Rad
12	Dugi svjetlosni snop (glavni, gornji ili viši snop) – (Hi)		Komanda	Na upravljaču: lijeva strana na vozilima s mjenjačem kojim se rukuje neovisno o ručnoj spojci ili na vozilima bez mjenjača. Kao druga mogućnost, na upravljaču: desna strana na vozilima s mjenjačem na upravljaču: lijeva strana i rukovanje s ručnom spojkom.			
			Kontrolna lampica		Plava		
13	Kratki svjetlosni snop (oboreni, donji ili niži snop) – (Lo)		Komanda	Na upravljaču: lijeva strana na vozilima s mjenjačem kojim se rukuje neovisno o ručnoj spojci ili na vozilima bez mjenjača. Kao druga mogućnost, na upravljaču: desna strana na vozilima s mjenjačem na upravljaču: lijeva strana i rukovanje s ručnom spojkom.			
			Kontrolna lampica		Zelena		
14	Uređaj za optičku signalizaciju		Komanda	Uz komandu dugog/kratkog svjetlosnog snopa.			Može biti dodatna funkcija komande kratkog/dugog svjetlosnog snopa. Kad je komanda otpuštena, svjetlosni snop vraća se u prethodno stanje.

Br.	Stavka	Simbol	Funkcija	Mjesto	Boja	Definicija	Rad
15	Prednja svjetla za maglu		Komanda				
			Kontrolna lampica		Zelena		
16	Stražnja svjetla za maglu		Komanda				
			Kontrolna lampica		Jantarna		
17	Pokazivači smjera		Komanda	Komanda (ili više njih) smještena je na upravljaču, vidljiva iz vozačeva položaja i jasno označena.			Komanda je izrađena tako da gledajući s vozačeva sjedala pokretanje lijevog dijela ili pomicanje ulijevo komande uključuje pokazivače s lijeve strane, dok obratno vrijedi za pokazivače desnog smjera.
			Kontrolna lampica		Zelena		Par strelica čini jedan simbol. No kad se komandama ili kontrolnim lampicama lijevog i desnog pokazivača smjera upravlja neovisno, strelice se mogu smatrati neovisnim simbolima i mogu biti odgovarajuće razmještene.
18	Svjetlosna signalizacija opasnosti		Komanda				

Br.	Stavka	Simbol	Funkcija	Mjesto	Boja	Definicija	Rad
			Kontrolna lampica		Crvena	Predočena (istodobnim) bljeskanjem kontrolnih lampica pokazivača smjera ili navedenim simbolom trokuta.	
			Kontrolna lampica		Zelena		
19	Pozicijsko svjetlo		Komanda			Prikazano simbolima navedenima za pozicijska svjetla, glavnu komandu svjetla i svjetlo za parkiranje, ali ako se sva svjetla automatski upale kad vozilo radi, ne mora se pojaviti nikakav simbol komande pozicijskog svjetla ili glavne komande.	U slučaju rotacijskog prekidača okretanje prekidača u smjeru kazaljke na satu postupno uključuje pozicijska svjetla, a nakon toga glavna svjetla vozila. Time se ne sprečava uvođenje dodatnih položaja prekidača pod uvjetom da su jasno označeni.
			Kontrolna lampica		Zelena		
20	Glavno svjetlo		Komanda		Zelena		
			Kontrolna lampica			Funkciju kontrolne lampice može obavljati osvjetljenje instrumentne ploče.	Sklopka svjetla može se po želji spojiti sa sklopkom za paljenje.
21	Svjetlo za parkiranje		Komanda				

Br.	Stavka	Simbol	Funkcija	Mjesto	Boja	Definicija	Rad
			Kontrolna lampica		Zelena	Ako je funkcija svjetla za parkiranje uključena u sklopku za paljenje, raspoznavanje nije obvezno.	
22	Pokazivač goriva		Pokazivač				
			Kontrolna lampica		Jantarna		
23	Temperatura rashladne tekućine motora		Pokazivač				
			Kontrolna lampica		Crvena		
24	Električno punjenje		Pokazivač				
			Kontrolna lampica		Crvena		
25	Motorno ulje		Pokazivač				
			Kontrolna lampica		Crvena		

Br.	Stavka	Simbol	Funkcija	Mjesto	Boja	Definicija	Rad
26	Regulator brzine vrtnje motora		Komanda	Smještena na upravljaču: desna strana			Ručna komanda. Okretanje rotacijske ručke suprotno od smjera kazaljke na satu povećava brzinu. Komanda se sama okreće prema praznom hodu u smjeru kazaljke na satu nakon otpuštanja ručice ako nije uključen regulator brzine vozila.
27	Kočnica prednjeg kotača		Komanda	Smještena na upravljaču: sprijeda, desna strana			Ručna poluga Kočnica prednjeg kotača može raditi s kočnicom stražnjeg kotača u slučaju kombiniranog kočnog sustava.
28	Nožna komanda kočnica stražnjeg kotača		Komanda	Na okviru: desna strana			Pedala Kočnica stražnjeg kotača može raditi zajedno s kočnicom prednjeg kotača u slučaju kombiniranoga kočnog sustava.
29	Ručna komanda kočnica stražnjeg kotača		Komanda	Na upravljaču: sprijeda, lijeva strana			Ručna poluga Nije dopuštena na vozilima s ručnom spojkom. Kočnica stražnjeg kotača može raditi s kočnicom prednjeg kotača u slučaju kombiniranog kočnog sustava.
30	Kočnica za parkiranje		Komanda				Ručna poluga ili pedala
31	Spojka		Komanda	Na upravljaču: lijeva strana			Ručna poluga Pritisnuti za isključivanje spojke. Ne sprečava upotrebu uređaja na lijevoj strani vozila koji kombiniraju rad spojke i mjenjača.

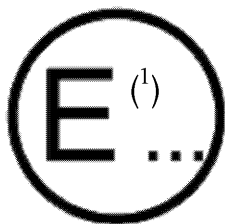
Br.	Stavka	Simbol	Funkcija	Mjesto	Boja	Definicija	Rad
32	Nožna komanda mjenjača		Komanda	Na okviru: lijeva strana			<p>Nožna poluga ili klackalica</p> <p>Pomicanjem prednjeg dijela nožne poluge ili klackalice postupno se biraju prijenosni stupnjevi: pomicanjem prednjeg dijela prema gore odabire se viši stupanj, a prema dolje niži stupanj. Ako postoji zaseban, pozitivan „neutralan” položaj, nalazi se na prvom ili drugom mjestu u poretku stupnjeva (npr. 1-N-2-3-4... ili N-1-2-3-4...).</p> <p>Vozila motora obujma manjeg od 200 cm³ mogu biti opremljena prijenosima sa sljedećim rasporedima mijenjanja stupnjeva:</p> <ul style="list-style-type: none"> — rotacijski raspored (npr. N-1-2-3-4-5-N-1), — obratni raspored, u kojem se pomicanjem prednjeg dijela nožne poluge ili klackalice postupno biraju prijenosni stupnjevi: <ul style="list-style-type: none"> — pomicanje prednjeg dijela prema gore za promjenu u niži stupanj, i — pomicanje prednjeg dijela prema dolje za promjenu u viši stupanj.
33	Ručna komanda mjenjača		Komanda	Na upravljaču: lijeva strana			<p>Ako se komandom rukuje rotacijom ručke, u smjeru suprotnom od kazaljke na satu postupno se odabiru stupnjevi kojima se povećava brzina kretanja prema naprijed i obratno za smanjenu brzinu kretanja prema naprijed. Ako postoji zaseban, pozitivan „neutralan” položaj, on se nalazi na prvom ili na drugom mjestu redosljeda prijenosnih stupnjeva (npr. N-1-2-3-4... ili 1-N-2-3-4...).</p>

Br.	Stavka	Simbol	Funkcija	Mjesto	Boja	Definicija	Rad
34	Kvar sustava protiv blokiranja kotača		Kontrolna lampica		Jantarna		
35	Svjetlo pokazivača kvara		Kontrolna lampica		Jantarna	Služi za obavješćivanje o kvarovima povezanim s pogonskim sklopom koji mogu utjecati na emisije.	

PRILOG 1.

IZJAVA

(najveći format: A4 (210 × 297 mm))

izdalo: naziv tijela

.....

.....

.....

o ⁽²⁾: izdavanju homologacije
 proširenju homologacije
 odbijanju homologacije
 povlačenju homologacije
 konačnoj obustavi proizvodnje

za tip vozila s obzirom na vozačeve komande na temelju Pravilnika br. 60

Homologacijski br. Proširenje br.

1. Trgovački naziv ili oznaka vozila
2. Tip vozila
3. Naziv i adresa proizvođača
4. Naziv i adresa zastupnika proizvođača, prema potrebi
5. Kratak opis vozila u pogledu vozačevih komandi
6. Vozilo dostavljeno za homologaciju dana
7. Tehnička služba nadležna za provođenje homologacijskih ispitivanja
8. Datum izvješća koje je izdala ta služba
9. Broj izvješća koje je izdala ta služba
10. Homologacija izdana/odbijena
11. Mjesto oznake homologacije na vozilu
12. Mjesto
13. Datum
14. Potpis
15. Ovoj su izjavi priloženi sljedeći dokumenti s prethodno navedenim homologacijskim brojem:

... crteži, grafički prikazi i sastavni nacrti vozačevih komandi i dijelova vozila koji se smatraju važnim u smislu ovog Pravilnika.

⁽¹⁾ Razlikovni broj države koja je izdala/proširila/odbila/povukla homologaciju (vidjeti odredbe o homologaciji u Pravilniku).

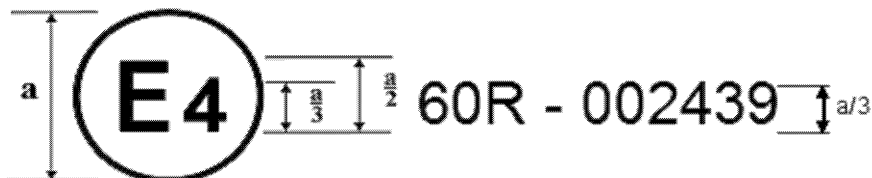
⁽²⁾ Precrtati nepotrebno.

PRILOG 2.

PRIMJERI IZGLEDA HOMOLOGACIJSKIH OZNAKA

Predložak A

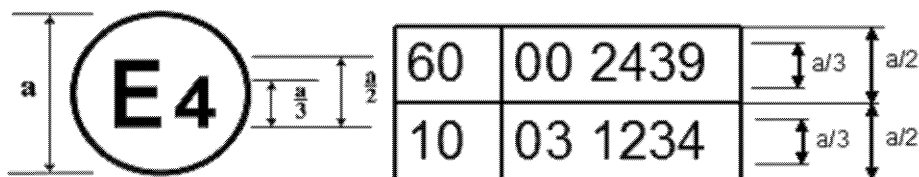
(vidjeti stavak 4.4. ovog Pravilnika)

Gornja homologacijska oznaka pričvršćena na vozilo prikazuje da je predmetni tip vozila, s obzirom na vozačeve komande, homologiran u Nizozemskoj (E 4) u skladu s Pravilnikom br. 60 pod homologacijskim brojem 002439. Homologacijski broj pokazuje da je homologacija izdana u skladu s odredbama Pravilnika br. 60 u njegovu izvornom obliku.

Predložak B

(vidjeti stavak 4.5. ovog Pravilnika)

Gornja homologacijska oznaka pričvršćena na vozilo pokazuje da je predmetni tip vozila homologiran u Nizozemskoj (E 4) u skladu s Pravilnicima br. 60 i 10 ⁽¹⁾.

Homologacijski brojevi označuju da na datume izdavanja predmetnih homologacija Pravilnik br. 60 nije bio mijenjan, a da je Pravilnik br. 10 već obuhvaćao seriju izmjena 03.

⁽¹⁾ Potonji je broj naveden samo kao primjer.